

Η ιστορική και περίσεπτη εκκλησία της Αγίας Παρασκευής Καλλιπόλεως Πειραιώς

/ [Ενορίες](#)

Φέροντας τον ηθικό πόνο, τα καύματα και την τραγωδία του μικρασιατικού ελληνισμού, αλλά και την δίψα των επανακαμψάντων μικρασιατών στην Ελλάδα για δημιουργία, στα εμπνευσμένα βήματα των οποίων ροδάμισαν ο πολιτισμός και τα γράμματα, η καλλιεπής εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, στην μνήμη της οσιομάρτυρας Παρασκευής της Ρωμαίας από τη Βιθυνία, στην Καλλίπολη Πειραιώς, αποτελεί ένα περίσεπτο ορθόδοξο μνημείο για την πειραϊκή χερσόνησο, αλλά και κέντρο συνάντησης έν άλλοις του μικρασιατικού στοιχείου της

περιοχής.

- Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

Θα ανέμενε ένας μελετητής της ιστορίας του ναού, η εκκλησία να αίρει τις ρίζες της, στην περιοχή της χερσονήσου της Καλλιπόλεως της Ανατολικής Θράκης, ωστόσο είναι συνυφασμένη με το γίνεσθαι της νοτιοανατολικής πλευράς της θάλασσας της Προποντίδας, στο χώρο της Βιθυνίας και ειδικότερα στην ιστορική κωμόπολη της Βιθυνίας το Κατιρλί. Στο οποίο και σήμερα μπορεί κανείς να αντικρύσει τον ερειπωμένο ναό της Αγίας Παρασκευής, αλλά και να αρδεύσει την αύρα της σπουδαίας πολιτισμικής και κοινωνικής του ανάπτυξης τον περασμένο αιώνα, εκτρέφοντας συνάμα στα σπλάγχνα του μεγάλες προσωπικότητες του πολιτισμού και των γραμμάτων.

Η καμπάνα της Αγίας Παρασκευής στο Κατιρλί ήχησε για τελευταία φορά τη δεκαετία του '20 και το 1921 ο ευλαβής ιερέας της Πατέρας Μιχαήλ Καρακάσης - Καραγιώργης, τελευταίος ιερέας του ναού, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τις πατρογονικές του εστίες. Φεύγοντας μαζί με την οικογένειά του και πολλούς συντοπίτες του, πήρε μαζί του πολλά κειμήλια, με κατεύθυνση τη μητέρα Ελλάδα. Αρχικά διέμειναν στην νήσο Κίο και λίγο αργότερα ήλθαν στην Πειραιϊκή χερσόνησο, που αντάμωσαν με άλλους πρόσφυγες από την Καππα-δοκία, τη Σινασό, την Ανακού, αλλά και γηγενείς, από την Κάρπαθο, την Κάσο και τη Χίο. Προκειμένου να εκτελούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, έφτιαξαν μια πρόχειρη εκκλη-σία - παράγκα στην Καλλίπολη στον Πειραιά. Και το 1927 αναγνωρίζοντας την ανάγκη να φτιάξουν έναν σταθερό ναό, έχτισαν περιμετρικά της παράγκας με λαξευμένη πέτρα, την σημερινή εκκλησία. Για να επανδρώσουν δε τον οικοδομούμενο ναό, με τα απαραίτητα ιερατικά σκεύη και άμφια, το κέντρο αποκατάστασης προσφύγων, απηύθυνε αίτηση στην τουρκική πρεσβεία, οπότε και παραχωρήθηκαν στο ναό, ξυλόγυπα, προσκυνητάρια και ότι άλλο απαραίτητο, για να μπορεί ο ναός, να λειτουργεί ιερατικά απρόσκοπτα. Τα εγκαίνια της νέας εκκλησίας - καύχημα των μικρασιατών της Καλλίπολης, διενεργήθηκαν στις 13 Οκτωβρίου 1940, μόλις δυο εβδομάδες προτού εκσπάσει ο ελληνοϊταλικός πόλεμος, από τον τότε Επίσκοπο Ταλαντίου και μετέπειτα Μητροπολίτη Εδέσσης και μεθύστερα Θεσσα-λονίκης Παντελεήμονα Παπαγεωγίου. Προϊόντος του χρόνου με την αγάπη και την θερμή καρδιάς των ιερέων του, η Αγία Παρασκευή εξελίχθηκε στα πιο σημαντικά ορθόδοξα λατ-ρευτικά κέντρα του Πειραιά.

Και δεν υπήρξε μέρα που να μην γίνει στην εκκλησία εσπερινός και όρθρος. Με την

αρωγή των υψηλού κύρους ιερέων της, των καλλικέλαδων ψαλτών και των ευλαβών επιτρόπων της, που με περισσή ηθική φροντίδα και αγάπη, επιμελούνταν τα δρώμενα σε αυτή. Ενδεικτικό μάλιστα του κύρους της Αγίας Παρασκευής της Καλλίπολης, είναι το γεγονός ότι ιερωμένος της υπήρξε ο από Κιτίου μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ και πρόεδρος της κυπριακής δημοκρατίας, που διακόνησε στο ναό, ως Αρχιμανδρίτης και προϊστάμενος. Ενώ στις 18 Σεπτεμβρίου 1949 ο Μακάριος ο Γ΄, παρευρέθη στο ναό και πραγματοποίησε το μνημόσυνο των κτητόρων της. Και το 1952 πλέον λειτούργησε στην Αγία Παρασκευή, ως Αρχιεπίσκοπος Κύπρου!

Σε ότι αφορά την αρχιτεκτονική τεχνοτροπία του ναού, είναι ημισύνθετος τετρακίονιος και το σχέδιο του είναι ελληνικής τεχνοτροπίας. Στο εξωτερικό του ο ναός είναι διακοσμημένος με ψηφιδωτά και μωσαϊκά. Ενώ εσωτερικά έχει διακοσμηθεί από τον αγιογράφο Παναγιώ-τη Μπάτα. Στα ιερά κειμήλια της εκκλησίας περιλαμβάνονται ο ιερός επιτάφιος του 1831 από τον μητρικό ναό στο Κατιρλί, ξυλόγλυπτα από το Μυριόφυτο της Καππαδοκίας, ιερά σκεύη, άμφια και εικόνες από ορισμένες περιοχές της Μικρασίας και πρωτίστως απότμημα του ιερού λειψάνου της Αγίας Παρασκευής. Η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, διαθέτει τα παρεκκλήσια του Αγίου Στυλιανού στο δεξιό κλίτος, του Αγίου Αντωνίου που ευρίσκεται στο πνευματικό κέντρο, αλλά και το ιερό προσκύνημα του Αγίου Σώζοντος, που βρίσκεται στην Πειραϊκή. Επίσης σημειώνουμε ότι τον περίβολο της εκκλησίας, κοσμεί η προτομή του μαρ-τυρικού Μητροπολίτη Σμύρνης Αγίου Χρυσοστόμου.

Πριν λίγο καιρό στο υπόγειο της εκκλησίας, δημιουργήθηκε χώρος για

Αρχονταρίκι, αλλά και παρεκκλήσιο, στο οποίο τιμάται η σεπτή μνήμη του Τιμίου Προδρόμου και των Οσίων : Πορφυρίου του Καυσοκαλυβίτου, Παΐσιου του Αγιορείτου και Ιακώβου του εν Ευβοία. Ο ναός τον Ιούνιο του 2008, προέβη στην έκδοση ιστορικού τόμου, υπο τον τίτλο : «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΝΕΑΣ ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΩΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ – Οδοιπορικό στις αλησμόνητες πατρίδες», το οποίο πραγμα-τεύεται την ιστορική διαδρομή του, την δύσβατη πορεία των μικρασιατών στον Πειραιά, μετά τον ξεριζωμό τους, αλλά και τα ιερά του κειμήλια. Επίσης τον Μάιο του 2023 ο ευλαβής Μητροπολίτης Πειραιώς κ.κ. Σεραφείμ, εγκαινίασε το Κειμηλιαρχείο της εκκλησίας στον γυναικωνίτη της, στο οποίο φυλάσσονται άμφια, σκεύη, ξυλόγλυπτα, λειτουργικά βιβλία κ.α. τα οποία είχαν μεταφέρει οι πρόσφυγες από την Μικρασία. Επίσης τοποθετήθηκαν αφίσες – πόστερ με θέμα την μικρασιατική καταστροφή, μια ιστοριογραμμή με τα μείζονα γεγονότα της ενορίας από το 1924 έως το 2024, καθώς και καταλογρά-φηση των κειμηλίων, που είναι ακόμα ενεργά.

Η σεπτή μνήμη της Αγίας Παρασκευής, τιμάται με πανηγυρικό τρόπο δυο φορές τον χρόνο, στις 26 Ιουλίου μέρα του μαρτυρικού αποκεφαλισμού της και στις 14 Οκτωβρίου, σε ανά-μνηση του εν Χίω θαύματός της. Με την καλλιεπή αισθητική της, την μακρά και πλούσια ιστορία της, τα ανεκτίμητα κειμήλιά της και την ατίμητη πολιτισμικά μικρασιατική της κατά-γωγή, η Αγία Παρασκευή της Καλλίπολης, είναι ένα από τα ορθόδοξα στολίδια του Πειραιά!

